

9 נובמבר 2023

לכבוד

אינה זלצמן, מנהלת המנהל הפדגוגי
אורנה פז, מנהלת אגף א' לחינוך לגיל הרך
נאוה פרץ, ממונה על מעונות היום
דודי מזרחי, מנהל אגף בכיר תקציבים
באמצעות המייל

שלום רב,

הנדון: תקצוב עבור מסגרות יום לגילי לידה-שלוש עבור רשויות עוטף עזה ורשויות הצפון שפוננו

1. אנו פונים אליכם בשם כ-60 ארגונים חינוכיים וחברתיים, השותפים ב"בידיים טובות – המטה להשקעה בגיל הרך", בנוגע לקול הקורא שפרסמתם בימים האחרונים שכותרתו "תקצוב רשויות עוטף עזה שתושביהן פונו או התפנו ורשויות הצפון במרחק 0-5 ק"מ מהגבול שתושביהן פונו, עבור הפעלת מסגרות יום זמניות לגילי לידה-3 לתקופת החירום." הקול הקורא נותן **מענה לצורך דחוף וקריטי של אזרחי ישראל בקו העימות**, שסבלו טראומות קשות וחייהם התהפכו בעקבות המלחמה הנוכחית. כדי לתת מענה לצורך דחוף זה, אנו סבורים כי **יש מקום להכניס בו מספר תיקונים והבהרות**, אשר יבטיחו את הצלחת מטרתו, לספק את הטיפול והחינוך ברמה הנדרשת לתינוקות ופעוטות של היישובים המפונים.

א. סכום התקצוב עבור כל ילד

2. בימים האחרונים, קיימנו התייעצויות וקיבלנו נתונים מארגונים מקצועיים ומנסים אשר כבר פועלים כיום בשטח כדי לתת מענה למפונים בגילי לידה-שלוש. המידע שאספנו מעיד על כך **שהתעריף פר ילד אשר נקבע בקול הקורא, העומד כרגע על 3,000 ש"ח (עם אפשרות להגדלה עד 4,000 ש"ח בנסיבות מיוחדות, ובכפוף לאישור פרטני) – אינו מתאים והולם לנסיבות בהן פועלות ויצטרכו לפעול המסגרות כדי לתת מענה מתאים לילדים**. בין היתר, יהיו למסגרות הוצאות חריגות, שאינן מאפיינות מסגרת רגילה, בהיבטים הבאים:

2.1. **תגבור כח אדם:** יש צורך בעובדים נוספים כדי לתת מענה לצרכים הרגשיים והאישיים של התינוקות והפעוטות, שהם והוריהם סובלים מהטראומה והזעזוע של העקירה, וחלק מהם אף חוו זוועות שקשה לתארן. בנוסף לכך, ישנם בחלק מהמקומות קשיים תפעוליים המחייבים הוספת כח אדם (למשל, אשת צוות נוספת ללוות לילדים לשירותים, במקומות בהם המתקנים אינם צמודים למרחב בו פועלת המסגרת).

2.2. **הלנת והסעת כח אדם:** בגלל שרבים מהמפונים ממוקמים באיזורים שאינם צפופי אוכלוסייה, לא ניתן תמיד לגייס את כח האדם הנדרש מיישובים סמוכים, או מקרב המפונים, שאינם בהכרח פנויים או מתאימים לעבודה, או אינם מרוכזים במיקומים הנדרשים. בהתאם לכך, נדרש גיוס של כח אדם מיישובים מרוחקים, מה שמחייב הלנתם בבתי מלון ולעתים גם הסעתם למקום בו נמצאת המסגרת.

2.3. **שכר מוגבר לאנשי הצוות:** הקמת המסגרות למפונים מתחוללת בעיצומו של משבר כח אדם רחב בתחום החינוך לגילאי לידה-שלוש. משבר זה מקשה על גיוס מחנכות-מטפלות, ובמיוחד כאלו שיש להן את הנסיון והכישורים הנדרשים. קושי זה מתעצם עקב העובדה שבמקרים רבים, נשות הצוות צריכות לעקור באופן זמני ממקום יישובן הרגיל ומשפחתן, לצורך העבודה במסגרות למפונים. בשל כך, יש צורך בשכר גבוה יותר

למחנכות-מטפלות מאשר הסטנדרט (הנמוך) המקובל בתחום ומעוגן בתמחור הרגיל של המחיר המפוקח למעונות.

2.4. **הצורך בליווי ותמיכה מוגברים** של אנשי מקצוע בעלי הכישורים הנדרשים (כולל פסיכולוגים התפתחותיים) לאנשי הצוות עצמם, הנאלצים להתמודד עם קשיים מיוחדים בקרב התינוקות והפעוטות אותם הם מחנכים.

3. עקב צרכים אלו, ועל סמך ההתייעצות עם אנשי המקצוע הרלבנטיים, **אנו סבורים כי התקצוב הבסיסי והסטנדרטי לילד צריך לעמוד על 3,500 ₪ לחודש, עם אפשרות להגדלה ל-8,000 ₪ לחודש במקרים מיוחדים** (כמו במקרה של הפעלת מסגרת במלונות באילת או בים המלח).

ב. מסגרות שהחלו לפעול לפני פרסום הקול הקורא

4. לפי הקול הקורא, "מסגרות שנפתחו העומדות בהגדרות קול קורא זה והוקמו טרם פרסומו ולאחר החלטות הממשלה" יצטרפו לעמוד בשורה של משוכות שלא נדרשות ממסגרות חדשות שנפתחו אחרי פרסום הקול הקורא. כדי לממן מסגרות כאלו הרשויות המקומיות ידרשו להגיש בקשה מיוחדת ומפורטת, שתטופל "בהתאם לנהלים הרלבנטיים" (לא ברור למה הכוונה) ותחייב אישור מיוחד מועדת ההקצבות.

5. **לא ברור מדוע מסגרת העומדת בכל הגדרות הקול הקורא צריכה לקבל אישור מיוחד**, רק בגלל שנפתחה מוקדם יותר. בפועל, סעיף זה מעודד את הרשויות להוציא את הילדים ממסגרות ראויות שכבר קיימות, ולהעביר אותם למסגרת חדשה. **מהלך כזה עלול לגרום נזק משמעותי לתינוקות ופעוטות הזקוקים יותר מכל ליציבות בעת הנוכחית**. בנוסף, הוא עלול להביא להפסד כח אדם איכותי שגויס כבר על ידי עמותות חברתיות, שחלקו מנוסה בטיפול בפעוטות במצבי משבר ובתקופות מלחמה.

6. בהתאם לכך, **אנחנו מציעים לבטל את הדרישות המיוחדות ממסגרת שהחלה לפעול לפני פרסום הקול הקורא, ואף להבהיר כי אין כל מגבלה על מימון מסגרות כאלו, כל עוד הן עומדות בכל התנאים המפורטים בקול הקורא.**

ג. מסגרות הנותנות מענה למפונים מיישובים שונים או לרצף לידה-שש

7. מנוסח הקול הקורא, לא ניתן להבין האם רשויות מקומיות יוכלו להתקשר עם **מפעילים שמסגרותיהם משרות ילדים שבאו ממספר רשויות שונות**, או להפעיל בעצמן מסגרות הקולטות ילדים מרשויות מפונות אחרות. כידוע, אילוצי תהליך הפינוי יצרו מצבים רבים בהם לא ניתן לפתוח מסגרת נפרדת לילדי כל רשות. במקרים מסויימים, המסגרות אף משלבות ילדים מיישובים שפוננו לפי החלטת ממשלה יחד עם ילדים מיישובים שלא נדרשו להתפנות לפי החלטת ממשלה, אבל בפועל כן נעקרו כתוצאה מהנסיבות. בנוסף לכך, ישנם מקומות בהם ניתן להקצות רק מרחב אחד לכלל הילדים בגילי לידה-שש, ולא ניתן להקים מתחם נפרד רק לגילי לידה-שלוש.

8. כדי להבטיח מענה למספר המירבי של ילדים, וכדי למנוע זעזועים לילדים שכבר השתלבו במסגרות מעורבות, **אנו מציעים להבהיר בקול הקורא במפורש כי רשויות יוכלו להתקשר עם ספקים המפעילים מסגרות הכוללות גם ילדים אחרים, או להפעיל בעצמן מסגרות כאלו**. כמובן שבמקרים אלו הרשויות יקבלו מימון ממשרד החינוך רק עבור הילדים בגילי לידה-שלוש הנמצאים תחת אחריותן. עם זאת, יהיה צורך להסדיר איזו רשות תקבל במקרה זה את מענק ההצטיידות. **אנו מציעים כי מענק זה יינתן לרשות שלה המספר הגדול ביותר של ילדים באותה מסגרת.**

ד. שילוב של ילדים במסגרות קיימות

9. הקול הקורא מציין כי "פתרונות פרטניים שאינם עונים על הגדרת מסגרת יום זמנית לרבות שילוב פעוטות במעון עם סמל קיים" לא יתקצבו במסגרת הקול הקורא. אנו מבינים כי הוראה זו מיועדת להימנע ממצב של כפל תקצוב, בו הורים כבר מקבלים סבסוד עבור שכר הלימוד של מעון הסמל אליו הם רושמים את ילדם. עם זאת, אנו סבורים כי יש לאפשר יוצאי דופן לכלל זה. ספציפית, אנו מציעים להתיר לרשויות המקומיות לסייע בשכר הלימוד להורים שאין להם כרגע דרגת זכאות לסבסוד, לפחות עד שיקבלו דרגה כזו, ולאפשר לרשויות גם לכסות את תשלומי ההורים, כדי להבטיח שוויון בינם לבין הורים אחרים. בנוסף לכך, בראייתנו יש לשקול לאפשר לרשויות לכסות עלות של שכר לימוד במעון מפוקח ללא סמל, לפחות באיזורים בהם אין מקום במעונות סמל במרחק סביר.

ה. דרישות בתחום הבטיחות וההכשרה

10. בסעיף 1 לתנאים להפעלת המסגרת, מציין כי המרחב הפיזי צריך לעמוד בדרישות סעיף 19 (א) לתקנות הפיקוח על מעונות היום לפעוטות. סעיף זה בתקנות, המפנה גם לתוספת השלישית בחוק, כולל רשימה מאוד ארוכה של דרישות ספציפיות ומפורטות. עם זאת, המחסור במרחבים פנויים להפעלת מסגרות מחייב התאמות וגמישות, תוך מציאת פתרונות חלופיים שאינם מסכנים את הילדים. בהתאם לכך, אנו מציעים להבהיר כי משרד החינוך יאכופ את דרישות הבטיחות בצורה המותאמת לנסיבות בשטח, מתוך שיח עם המפעילים ובשאיפה למצוא פתרונות ראויים וישימים.

11. בסעיף 3 לתנאים להפעלת המסגרת, נאמר כי הרשות צריכה לפעול לגיוס "והכשרת" עובדים מתאימים להפעלת המסגרות. בנסיבות שנוצרו, יהיה קושי להכשיר את כלל חברי הצוות במסגרת. על כן, בראייתנו יש להבהיר כי הדרישה להכשרה (מעבר לנושאי עזרה ראשונה והתנהלות בטוחה המצויינים בסעיף 4) צריכה להיות מאוזנת עם הדחיפות שבהפעלה מהירה של המסגרות. לכל הפחות, יש להבהיר כי על המסגרות הזמניות חלים סעיפים 6 (ב), 26 (ג) ו-26 (ה) לתקנות הפיקוח על מעונות היום, המאפשרים למטפלות-מחנכות חדשות להמתין שנה עד תחילת הכשרתן, ופוטרים מהכשרה בעלות השכלה אקדמית ותעודת הוראה.

12. אנו קוראים לכם לפעול באופן המידי ביותר לתיקון הקול הקורא כדי לקדם פתרון לצרכים החיונים הקיימים בשטח.

בתודה מראש,

טלי ניר

מנכ"לית עמותת 121

בשם שותפי "בידיים טובות" (הפירוט למטה)

בידיים טובות

המטה להשקעה בגיל הרך

שותפים

ועדת היגוי:

רם ושולמית עמר
Ram & Shulamit Amar

אנדראה והוארד פינגר
Andrea & Howard Finger

B E R A C H A

שותפים:

